

Brüssel, 14.6.2018
COM(2018) 462 final

2018/0245 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU MÄÄRUS,

**millega luuakse Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahend, mis Euratomi
asutamislepingu alusel täiendab naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö
rahastamisvahendit**

{SWD(2018) 337}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Põhjused ja eesmärgid

Käesolev ettepanek esitatakse seoses 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistikuga, mida on kirjeldatud komisjoni teatises Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Tänapäevane eelarve liidu jaoks, mis hoiab, kaitseb ja avardab võimalusi. Uus mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027“¹. Teatises esitatakse eelarverubriiki „Naabus ja maailm“ kuuluvate ELi välistegevuse programmide peamised prioriteedid ja üldine eelarveraamistik. Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahend täiendab seda raamistikku Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu (edaspidi „Euratori asutamisleping“) kohaselt võetavate meetmetega.

Uue Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahendi eesmärk on edendada kolmandates riikides tõhusate ja tulemuslike tuumaohutusnõuete kehtestamist kooskõlas Euratori asutamislepingu artikliga 203, tuginedes Euroopa Aatomienergiaühenduses saadud kogemustele tuumaohutuse valdkonnas võetavate meetmetega.

Tuumarelva leviku tõkestamist käsitlevaid kokkuleppeid on viimastel aastatel kahtluse alla seatud, seetõttu tuleks massihävitusrelvade leviku ärahoidmiseks kehtestatud rahvusvahelist raamistikku jätkuvalt toetada. Seda aitavad teha tuumamaterjali suhtes võetavad kaitsemeetmed, mille eesmärk on ära hoida ja avastada tuumamaterjali kasutamist ebasoovitavatel eesmärkidel. Lisaks on liit lubanud erinevates assotsieerimis- ja partnerluslepingutes (nt Ukrainaga sõlmitud lepingus) asjaomaseid riike toetada ühenduse õigustiku, sealhulgas tuumamaterjali kaitsemeetmete ülevõtmisel nende siseriiklikku õigusesse.

2014.–2020. aasta mitmeaastasessa finantsraamistikku kuulus rahastamisvahend, mille kohaldamisaja lõpeb 31. detsembril 2020 ja mille eesmärk oli tuumaohutuse kõrge taseme edendamine (määrus (Euratom) nr 237/2014, millega luuakse tuumaohutusosalase koostöö rahastamisvahend).

Vastavalt teatisele „Uus tänapäevane mitmeaastane finantsraamistik Euroopa Liidu jaoks, mis võimaldab tõhusalt saavutada tema prioriteete ka pärast 2020. aastat“² ja nagu järeldati käesoleva määruse mõjuhinnaangus,³ tuleks enamik vahendeid koondada ühte laiaulatuslikku rahastamisvahendisse. Osa tuumaohutusosalase koostöö meetmetest, mis on praegu hõlmatud tuumaohutusosalase koostöö rahastamisvahendiga, ei pruugi kuuluda lihtsustatud laiaulatusliku vahendi kohaldamisalasse, kuna nende puhul tuleb järgida Euratori asutamislepingu artiklis 203 sätestatud erimenetlust, mis ei sobi kokku naabuspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi puhul kasutatava menetlusega, mis põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitel 209 ja 212.

Välistegevuse rahastamisvahendite hiljutise läbivaatamise ja hindamise⁴ käigus veenduti nende lisaväärtuses ja asjakohasuses. Samas toodi välja ka parendamisvõimalusi, eelkõige vajadus lihtsustada tööviise ja võimaldada ELil paindlikumalt reageerida ettenägematutele

¹ COM (2018) 321 final

² COM/2018/092 final.

³ Komisjoni talituste töödokument SWD (2018) 337.

⁴ https://ec.europa.eu/europeaid/mid-term-review-report-external-financing-instruments_en

asjaoludele. Saadud õppetunnid ja kasvavad probleemid on ajendanud komisjoni muutma välistegevuse rahastamisvahendite struktuuri nii palju kui võimalik.

Käesolevas õigusakti ettepanekus on kohaldamise alguskuupäevaks määratud 1. jaanuar 2021. Ettepanek esitatakse 27 liikmesriigile, sest 29. märtsil 2017. aastal sai Euroopa Ülemkogu Ühendkuningriigilt teate tema kavatsuse kohta astuda välja Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 50 kohaselt.

- **Kooskõla kehtivate õigusnormidega**

Käesolev ettepanek loob tugiraamistiku välistegevuse poliitika elluviimiseks ja rahvusvaheliste kohustuste täitmiseks.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesoleva määruse rakendamisel tagatakse kooskõla muude välistegevuse valdkondadega ja teiste asjakohaste ELi poliitikavaldkondadega. Kestliku arengu tegevuskava 2030 kohaselt tähendab see seda, et kõigil tasanditel – s.t riiklikul, ELi, muude riikide ja ülemaailmsel tasandil – tuleb arvesse võtta iga poliitika mõju kestlikule arengule.

Lisaks tuleks püüda saavutada sünergia teiste ELi programmide alusel võetavate meetmetega, et maksimeerida kombineeritud sekkumiste mõju. Koostoime ja vastastikune täiendavus nende programmidega peaks tagama liidu suurema mõju. Käesoleva ettepaneku alusel rahastatavad meetmed peaksid olema kooskõlas meetmetega, mida rakendatakse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi⁵ kohaselt tuumaenergia valdkonnas, III ühinemiseelse rahastamisvahendi,⁶ ülemeremaade ja -territooriumide otsuse,⁷ ühise välis- ja julgeolekupoliitika ning hiljuti välja pakutud ja väljaspool ELi eelarvet rahastatava Euroopa rahutagamisrahastu⁸ raames, ning selliseid meetmeid täiendama.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Käesolev ettepanek põhineb Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklil 203.

- **Subsidiaarsus**

Liidul ja Euroopa Aatomienergiaühendusel (edaspidi „ühendus“) on välisabi pakkumiseks mitmel põhjusel ainulaadsed võimalused. Nende staatus riigiüleste üksustena tagab poliitilise mõju ja sellest tuleneva mõjuvõimu. Liidu delegatsioonide kaudu tegutseb ühendus kogu maailmas, omades seetõttu tohutul hulgal teavet maailma riike mõjutavate sündmuste kohta. EL ja ühendus on ka osalised enamikes mitmepoolsetes protsessides, mille eesmärk on lahendada üleilmseid sõlmküsimusi. See võimaldab ELil ja ühendusel olla pidevalt teadlik uutest vajadustest ja probleemidest ning ressursse asjakohaselt ümber jaotada. ELi ja

⁵ COM(2018) 460 final, ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahend.

⁶ COM(2018) 465 final, ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse ühinemiseelse abi rahastamisvahend (IPA III).

⁷ COM(2018) 461 final, ettepanek: Nõukogu otsus, mis käsitleb ülemeremaade ja -territooriumide assotsieerimist Euroopa Liiduga, sealhulgas suhteid ühelt poolt Euroopa Liidu ning teiselt poolt Gröönimaa ja Taani Kuningriigi vahel (ülemeremaade ja -territooriumide assotsieerimise otsus).

⁸ C(2018) 3800 final, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanek nõukogule: Nõukogu otsus, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu.

ühenduse tasandi meetmete ning liikmesriikide rakendatavate meetmete vastastikune täiendavus kasvab. See elavdab partnerriikidega peetavat dialoogi ja nendega tehtavat koostööd, mida üha enam suunatakse liikmesriikidega ühiselt kavandatud programmide kaudu.

Samuti on ELil ja ühendusel võimalik täiendada liikmesriikide tegevust potentsiaalselt ohtlike olukordade lahendamisel või eriti kulukate sekkumiste korral. Mõningates valdkondades, kus liikmesriigid ei tegutse, on EL ja ühendus endiselt peamised või mõnikord ainsad osalejad, kes saavad sekkuda.

Euratomi asutamislepingus on osutatud subsidiaarsusele tuumaohutuse ja tuumaenergiaalaste kaitsemeetmete vallas, eeskätt selle II jaotise 3. ja 7. peatükis sätestatud eesmärkide saavutamisel. Samuti teeb ühendus Euratomi asutamislepingu 10. peatüki kohaselt selles valdkonnas tihedat koostööd Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuriga (IAEA).

ELil ja ühendusel on tulenevalt Euroopa enda ajaloost selles vallas märkimisväärne oskusteave, mis tugineb ühenduse enda kaitsemeetmetele liidus ja edukatele poliitikameetmetele. Ühendusel on rahvusvaheliselt tunnustatud maine tuumaohutuse ja tuumamaterjalide kaitsemeetmete vallas, eeskätt tänu oma rollile kaitsemeetmete rakendamisel ELis ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri toetamisel.

EL ja ühendus saavad anda lisaväärtust, mis põhineb nende õigusaktide alusel suunatavate vahendite mahul, suhteliselt paindlikel eelarve täitmise viisidel ja mitmeaastase finantsraamistiku perioodil eraldatavate vahendite prognoositavusel.

- **Proportsionaalsus**

Kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega ei minda kavandatud määruses selle eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

- **Vahendi valik**

Üks Euratomi asutamislepingu eesmärkidest on tuumaohutuse kõrge taseme saavutamine liidus. Sama tuleks saavutada ka liidust väljaspool. Kuna Euratomi asutamislepinguga ei ole vajalikke volitusi ette nähtud, tuleb artiklile 203 tuginedes võtta asjakohased meetmed. Ettepanek esitatakse määruse vormis, mis tagab õigusakti ühetaolise kohaldamise, tervikuna siduvuse ja otsekohaldatavuse.

3. TAGASIVAATELISE HINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide tagasivaateline hindamine või toimivuse kontroll**

Komisjoni poolt vastu võetud vahearuanandes⁹ kümne välistegevuse rahastamisvahendi¹⁰ kohta, makromajandusliku finantsabi järelhindamise aruannetes ja Euroopa Investeerimispanga

⁹ Vahearuanne (COM(2017) 720 final) põhineb kümnel komisjoni talituste töödokumendil, millest igaüks käsitleb ühte rahastamisvahendit (vt loetelu allpool); töödokumendid omakorda põhinevad kümnel sõltumatul hindamisel. Vahearuanne, komisjoni talituste töödokumendid ja sõltumatud hindamised on kättesaadavad aadressil https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en

¹⁰ Need 10 rahastamisvahendit on arengukoostöö rahastamisvahend, Euroopa Arengufond, Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend, ühinemiseelse abi rahastamisvahend (IPA II), stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahend, demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahend, partnerluse

välislaenu andmise volituse vahehindamisel¹¹ tõdeti, et välistegevuse rahastamisvahendid on üldiselt eesmärgipärased ja et eesmärkide saavutamiseks seoses võib täheldada positiivseid suundumusi. Aruannetest nähtub, et välistegevuse rahastamisvahendite jaoks on vaja rohkem vahendeid, kuna need on jõudnud oma rahalise piirini.

Vastavates õigusaktides on määratletud poliitika rakendamise ulatus, eesmärgid ja menetlused. Vahearuandest ilmneb, et tänu oma toetavale laadile hõlmavad õigusaktid enamikku ELi ja ühenduse välistegevuse vajadustest ja eesmärkidest. Kasulik oleks paremini kajastada mitut uut nähtust, nagu uus poliitikaraamistik, sealhulgas kestliku arengu tegevuskava 2030 üldine hõlmavus ja sise- ja välispoliitika välismõõde. Lisaks tuleb rohkem arvesse võtta seoseid arengu ja julgeoleku vahel ning rahu ja julgeoleku tagamise üldist ambitsioonitaset välistegevuses.

Rahastamisvahendi komponentide vahel, eri rahastamisvahendite vahel ja rahastajate vahel tuleb tagada kooskõla. Vahearuandest tehti sidususe kohta erinevaid järeldusi. Rahastamisvahendite sisest sidusust peeti rahuldavaks. Rahastamisvahendite vahel oli teatav kooskõla, kuid programmide mitmekesisus põhjustas kohati kattuvaid meetmeid, eelkõige keerukas koostöös rohkem arenenud arenguriikidega. Lisaks on geograafilise ja temaatilise lähenemisviisi rakendamise tõttu riikide tasandil mõnikord võetud halvasti seostatud meetmeid.

- **Konsulterimine sidusrühmadega**

Vahearuanne aluseks olevate hindamisdokumentide koostamisel korraldati sidusrühmadega kolme liiki konsultatsioonid. Hindajad viisid läbi ligikaudu tuhat struktureeritud või poolstruktureeritud intervjuud ELi ametnikega ning ELi institutsioonide, liikmesriikide ja partnerriikide esindajatega. Hindamisprojektide esitamiseks ja arutamiseks korraldati mitu tehnilist seminari, millel osalesid Euroopa Parlamendi, nõukogu töörühmade, liikmesriikide komiteede, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja kohalike omavalitsuste esindajad. 2017. aastal toimus avatud avalik konsultatsioon¹². Selle eesmärk oli koguda sidusrühmadelt tagasisidet rahastamisvahendite hindamise järelduste ja pärast 2020. aastat rakendavate välistegevuse rahastamisvahendite kohta¹³.

Alljärgnevalt esitatakse kokkuvõtlikult sidusrühmade peamised sõnumid.

Paindlikkus. Sidusrühmad olid ühel meelel, et ettenägematutele probleemidele ja kriisidele reageerimiseks peaksid uued rahastamisvahendid olema paindlikumad. Eelkõige rõhutasid nad vajadust lihtsustada rahaliste vahendite ümbersuunamist piirkondade ja abi andmise viiside vahel. Samas toonitati, et paindlikkust ei tohiks suurendada prognoositavuse, riikide omaluse ja pikaajaliste arengueesmärkide saavutamisele keskendumise nõrgenemise arvelt. Mõned vastajad osutasid paindlikkuse ja prognoositavuse tagamisega seoses piisavate reservide vajadusele.

Sidusus. Sidusrühmad pidasid vajalikuks tagada parem kooskõla ELi sise- ja välispoliitika vahel ning välistegevuse rahastamisvahendite endi vahel. Mõned rõhutasid vajadust tugevdada geograafiliste ja temaatiliste vahendite vastastikust täiendavust ja sünergiat. Teised väitsid, et säästva arengu eesmärgid on sise- ja välispoliitika kooskõla suurendamise kõige

rahastamisvahend, tuumaohutusalase koostöö rahastamisvahend, Gröönimaa otsus ja ühine rakendusmäärus.

¹¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52016DC0584>

¹² https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en

¹³ Lisateavet avaliku konsultatsiooni kohta leiate aadressilt https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en

asjakohasem alus. Enamik soovitas ELil võtta juhtroll nii liidusiseste kui ka -väliste sidusrühmade vastastikuse täiendavuse parandamisel.

Mõned vastajad rõhutasid kattuvuse ohtu, mis esineb juhul, kui samu poliitilisi eesmärke rahastatakse mitmest rahastamisvahendist. Samuti soovisid vastajad rahastamisvahendite selget piiritlemist, rõhutades samas vajadust, et geograafiliste ja teemaprogrammide puhul kasutataks ära sektoritevahelisi seoseid ja sünergiaid.

Vastastikune täiendus. Seoses tulevaste rahastamisvahendite struktuuriga olid sidusrühmad ühel meelel selles, et geograafiliste ja teemaprogrammide kombineerimine annab häid tulemusi. Nad toonitasid, et geograafiliselt struktureeritud rahastamisvahendite väärtus seisneb suutlikkuses vastata partnerriikide konkreetsetele vajadustele kohandatud viisil. See on nende riikide probleeme ja vajadusi arvestades väga oluline. Sidusrühmad pidasid väärtuslikuks ka ülemaailmset sihipärast sekkumist, mida võimaldavad sellised vahendid nagu partnerluse rahastamisvahend ning stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahend.

Lihtsustamine. ELil soovitati tungivalt veelgi lihtsustada rahastamisvahendite üldist struktuuri. Samuti peaks EL jätkama jõupingutusi koormavate haldus- ja finantsmenetluste lihtsustamiseks. Kodanikuühiskonna organisatsioonid ja kohalikud omavalitsused rõhutasid, et praegused menetlused ja eeskirjad mõjutavad märkimisväärselt nende suutlikkust arengukoostöös aktiivsemalt osaleda.

Finantsvõimendus. Sidusrühmad olid ühel meelel selles, et uuenduslikel rahastamisvahenditel võib olla oluline roll ELi välisabi kasutamise seoses avaliku ja erasektori rahastuse suurendamisel. Segarahastamise hiljutisel hindamisel¹⁴ tehtud positiivseid järeldusi selliste rahastamisvahendite finantsvõimenduse ja rahalise täiendavuse kohta peetakse lootustandvaks. Samas väljendasid kodanikuühiskonna esindajatest vastajad muret selle üle, et erasektori prioriteedid kaaluvad partnerriikides vaesuse vähendamise eesmärgid üles.

Kuna tuumaohutus, sealhulgas kaitsemeetmed, kuulub Euratomi asutamislepingu kohaldamisalasse, ei saa käesoleva ettepanekuga sidusrühmade muresid lahendada. Sellegipoolest tagatakse sidusus ja täiendus naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendiga, mis lahendab sidusrühmade poolt tõstatatud põhilised mured, muu hulgas sel teel, et tuumaenergia valdkonnas rakendatakse meetmeid, mis toetavad rahastamisvahendi laiemaid eesmärke ja milleks on peamiselt tuumaenergia rahumeelne kasutamine kooskõlas arengu- ja rahvusvahelise koostöö poliitikaga tervishoiu, põllumajanduses, tööstuses ja sotsiaalprojektides, mis tegelevad tuumaõnnetuse tagajärgedega.

- **Väliseksperdid**

Vahearuanne ja sellega seotud komisjoni talituste töödokumendid põhinesid suuresti aastatel 2016–2017 läbi viidud sõltumatute hindamiste aruannetel (iga rahastamisvahendiga seoses viidi läbi üks hindamine). Samal ajal koostati ka sõltumatu aruanne, milles käsitletakse vahearuandega hõlmatud välistegevuse rahastamisvahendite kogumit ning esitatakse kokkuvõtte peamistest kogemustest ja järeldustest¹⁵.

Lisaks nendele hiljutistele aruannetele esitati 2012. aastal OECD arenguabikomitee vastastikusel eksperdi hinnangus¹⁶ ELi arengukoostööle soovitusel, mis puudutavad liidu

¹⁴ Vt https://ec.europa.eu/europeaid/evaluation-blending_en

¹⁵ Vt https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en

¹⁶ <http://www.oecd.org/dac/peer-reviews/europeanunion2012dacpeerreviewmainfindingsandrecommendations.htm>

välitegevuse rahastamisvahendite struktuuri, eeskirju ja menetlusi. Näiteks kutsus OECD ELi üles koostööd veelgi lihtsustama ja ajakohastama, vähendades eelarveridade arvu, ühtlustades arengukoostöö rahastamisvahendi ja Euroopa Arengufondi eeskirju ja heakskiitmismenetlusi ning suurendades kooskõla piirkondlike ja teemaprogrammide vahel. ELil soovitati muuta tegevus tulemuslikumaks, õigeaegsemaks ja paindlikumaks nii programmide tasandil kui ka kõigi rahastamisvahendite tasandil. Viimane on eriti oluline ebakindlates ja kriisiolukordades, millega seoses OECD nägi märkimisväärset arenguruumi.

- **Mõjuhinnang**

Komisjon viis 2018. aastal läbi mõju hindamise,¹⁷ mis hõlmas 2014.–2020. aasta mitmeaastase finantsraamistiku välitegevuse rubriiki „Globaalne Euroopa“. Mõju hindamisel keskenduti olulistele muudatustele, mida välitegevusega seoses kavandatakse, sealhulgas mitme rahastamisvahendi koondamisele ühte laiaulatuslikku rahastamisvahendisse ja praegusel ajal Euroopa Arengufondist rahastatava tegevuse lülitamisele ELi eelarvesse.

Samuti tehti mõjuhinnangus järeldus, et ühendada on võimalik enamikku rahastamisvahendeid peale nende, mis on laadilt väga spetsiifilised, nagu humanitaarabi, mida iseloomustab neutraalsuse põhimõte. Ühendada saab ühise rakendusmääruse, arengukoostöö rahastamisvahendi, Euroopa Arengufondi, Euroopa Kestliku Arengu Fondi, EIP välislaenu andmise volituse, Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi, demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi, tagatisfondi, stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahendi, tuumaohutusosalase koostöö rahastamisvahendi¹⁸ ning partnerluse rahastamisvahendi. Eraldi peaksid jääma ühinemiseelse abi rahastamisvahend; humanitaarabi; ühise välis- ja julgeolekupoliitika eelarve; ülemeremaad ja -territooriumid, sh Gröönimaa; ELi kodanikukaitse mehhanism; ELi humanitaarabi vabatahtlike kava; toetus Küprose türgi kogukonnale; hädaabireserv; ja uus Euroopa rahutagamisrahastu.

Nagu märkis komisjon¹⁹ (ja seda seisukohta toetab partneritelt avatud ja avaliku konsultatsiooni käigus saadud tagasiside), on välitegevuse rahastamisvahendite praegune struktuur liiga keeruline. Mitme rahastamisvahendi koondamine ühte laiaulatuslikku vahendisse annab võimaluse ratsionaliseerida rahastamisvahendite juhtimis- ja järelevalvesüsteeme ning seeläbi vähendada kõigi sidusrühmade halduskoormust. Lihtsustatud järelevalvesüsteem annab asjaomastele institutsioonidele parema ja terviklikuma ülevaate ELi välitegevuse kuludest.

Laiulatuslik rahastamisvahend tagaks geograafiliselt ja temaatiliselt terviklikuma lähenemisviisi, hõlbustades poliitika rakendamist piirkonna- ja sektoriüleselt ning ülemaailmselt. EL muudaks sidusate meetmete rakendamise ja sünergia loomise lihtsamaks, lammutades temaatilised ja geograafilised „suletud tornid“.

25. aprillil 2018 kontrollis mõjuhinnangut õiguskontrollikomitee, kellelt saadi märkustega positiivne arvamus²⁰ eeldusel, et hinnangut kohandatakse eesmärgiga võtta arvesse õiguskontrollikomitee soovitusi teatavate aspektide kohta. Seetõttu muudeti hinnangut, et:

¹⁷ Komisjoni talituste töödokument SWD (2018) 337. Täidetakse hiljem

¹⁸ Välja arvatud tuumavaldkonna meetmed, mille puhul tuleb järgida Euratomi asutamislepingu artiklis 203 sätestatud erimenetlust.

¹⁹ Eelkõige aruteludokumentis ELi rahanduse tuleviku kohta (juuni 2017) ning komisjoni teatistes Euroopa Parlamendile ja nõukogule (veebuar 2018).

²⁰ Täidetakse hiljem

- anda rohkem teavet uue rahastamisvahendi juhtimisstruktuuri, sealhulgas otsustamismenetluste kohta;
- selgitada täiendavalt mitut rahastamisküsimust, sealhulgas rahastamise baasstsenaariumi, piirkondade ja teemavaldkondade eraldamist ning liikmesriikide poolt Euroopa Arengufondi sissemaksete tegemise põhimõtet; ning
- täpsustada, kuidas hakkavad toimima tulevased järelevalve- ja hindamissüsteemid.

Õiguskontrollikomitee arvamust ja sellega seoses mõjuhinnangus tehtud muudatusi kirjeldatakse täpsemalt mõjuhinnangu 1. lisas.

- **Lihtsustamine**

Komisjoni üks prioriteete seoses mitmeaastase finantsraamistikuga on regulatiivse keskkonna lihtsustamine.

Mitme rahastamisvahendi koondamine ühte laiaulatuslikku vahendisse annab võimaluse ratsionaliseerida rahastamisvahendite juhtimis- ja järelevalvesüsteeme ning seeläbi vähendada ELi institutsioonide ja liikmesriikide halduskoormust. Mitmele programmitööprotsessile keskendumise asemel oleksid arutelud rohkem suunatud poliitilistele eesmärkidele ja välispartnerite kaasamisele. Lisaks auditeeritakse liidu eri programmide kumulatiivse rahastuse saanud meetmeid ainult ühe auditi raames, mis hõlmab kõiki asjaomaseid programme ja nende puhul kohaldatavaid eeskirju. Seetõttu hakkavad tuumavaldkonna meetmed kuuluma uue naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi alla ning üksnes tuumaohutuse valdkonna meetmed, mille puhul peab õiguslik alus olema ette nähtud Euratomi asutamislepinguga, hakkavad kuuluma käesolevasse rahastamisvahendisse, mille rakendamisel tagatakse täielik sidusus naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendiga.

Mis puudutab eeskirjade ühtlustamist, siis ühise rakendusmääruse sätete kasutamine tagab uue rahastamisvahendi jaoks sidusa põhimõtete kogumi, mis hõlmab rahastamisvahendi kõiki komponente ning hõlbustab sellest arusaamist partnerite ja rakendajate jaoks. Neid norme mainitakse või kohandatakse käesoleva määruse jaoks ning sidusa ja lihtsustatud lähenemisviisi tagamiseks säilitatakse määruuses viited naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendile.

- **Põhiõigused**

EL rajaneb kindlale eesmärgile edendada ja kaitsta põhiõigusi, inimõigusi, demokraatiat ja õigusriigi põhimõtet. Ta toetab aktiivselt neid õigusi ja põhimõtteid oma piirides, ent ka suhetes kolmandate riikidega.

4. MÕJU EELARVELE

Oma 2. mai 2018. aasta teatises²¹ tegi Euroopa Komisjon ettepaneku eraldada naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi jaoks aastateks 2021–2027 89 500 000 000 eurot (jooksevhindades), millest 300 000 000 eurot (jooksevhindades) eraldatakse käesolevale rahastamisvahendile, et täiendada tuumavaldkonna meetmeid, mis kuuluvad Euratomi asutamislepingu kohaldamisalasse.

²¹ COM (2018) 321, 2.5.2018.

5. MUU TEAVE

• **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Komisjon teostab oma meetmete üle regulaarselt järelevalvet ja vaatab läbi tulemuste saavutamisel tehtud edusammud. Komisjon viib läbi vahe- ja lõpliku hindamise vastavalt 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe²² punktidele 22 ja 23, milles kolm institutsiooni on kinnitanud, et olemasolevate õigusaktide ja poliitika hindamine peaks moodustama aluse võimalike edasiste meetmete mõju hindamiseks. Hinnatakse rahastamisvahendi mõju kohapeal, võttes aluseks asjakohased näitajad ja analüüsi selle kohta, mil määral saab vahendit pidada asjakohaseks, tõhusaks ja tulemuslikuks, piisavat Euroopa lisaväärtust pakkuvaks ja sidusaks muude ELi poliitikavaldkondadega. Hindamisel võetakse arvesse saadud õppetunde, et selgitada välja võimalikud probleemid või siis võimalused meetmete või nende tulemuste parandamiseks ning nende mõju maksimeerimiseks.

Hindamiste järeldused koos tähelepanekutega edastatakse nõukogule ja Euroopa Parlamendile.

Edusamme jälgitakse näitajate alusel, mis on kooskõlas ettepaneku eesmärkidega. Alates 2022. aastast esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aastaaruande määruse eesmärkide saavutamise kohta.

Hindamised toimuvad piisavalt aegsasti, et nende tulemusi saaks kasutada otsustamisprotsessis.

• **Geograafiline kohaldamisala ja kolmandate riikide osalemine**

Kavandatava määruse geograafiline kohaldamisala hõlmab kogu maailma.

Mis puudutab väljaspool liitu asuvate partnerite valikut, siis võib komisjon otsustada teha rahvusvaheliste organisatsioonidega, partnerriikidega või muude kolmandate riikide üksustega eelarve kaudse täitmise korras koostööd konkreetse meetme rakendamiseks, kui see on liidu ja meetme eesmärkide saavutamise huvides ning järgides finantsmääruses sätestatud eeskirju ja tingimusi. Selline valik eeldab komisjoni otsust.

• **Ettepaneku sätted**

I JAOTIS. ÜLDSÄTTED

II JAOTIS – RAHASTAMISVAHENDI RAKENDAMINE

III JAOTIS — LÕPPSÄTTED

²² Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel 13. aprillil 2016 sõlmitud institutsioonidevaheline parema õigusloome kokkulepe (ELT L 123, 12.5.2016, lk 1–14).

Ettepanek:

NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega luuakse Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahend, mis Euratomi asutamislepingu alusel täiendab naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendit

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 203,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust²³,

ning arvestades järgmist:

- (1) Liit peaks kogu maailmas kaitsma ja edendama oma väärtusi ja huve, et ellu viia liidu välistegevuse eesmärged ja põhimõtteid, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõikes 5 ning artiklites 8 ja 21.
- (2) Selleks et rakendada kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030, üldise strateegiaga ja arengukonsensusega kehtestatud uut rahvusvahelist raamistikku, püüeldakse määrusega nr .../... (naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi (NDICI) määrus) liidu välistegevuses sidususe suurendamise ja tulemuslikkuse tagamise poole, koondades ühtlustatud rahastamisvahendi kaudu jõupingutusi erinevate välistegevuse meetmete rakendamise parandamiseks.
- (3) Käesoleva programmi „Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahend, mis Euratomi asutamislepingu alusel täiendab naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendit“ eesmärk peaks olema edendada tõhusa ja tulemusliku tuumaohutuse tagamist, kiirguskaitset ning tuumamaterjali suhtes tõhusate ja tulemuslike kaitsemeetmete kohaldamist kolmandates riikides, tuginedes liidu siseselt võetud meetmetele.
- (4) Käesolev määrus moodustab osa koostöö kavandamiseks ettenähtud raamistikust ja peaks täiendama [NDICI määruse] kohaselt rahastatavaid tuumaenergiaalase koostöö meetmeid.
- (5) Liikmesriigid on kirjutanud alla tuumarelva leviku tõkestamise lepingule ja selle lisaprotokollile.
- (6) Ühendus peaks jätkama Euratomi asutamislepingu 10. peatüki kohaselt tehtavat tihedat koostööd Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuriga (IAEA) nii tuumaohutuse kui ka tuumaenergiaalaste kaitsemeetmete vallas Euratomi asutamislepingu teise jaotise 3. ja 7. peatükis sätestatud eesmärkide saavutamiseks.
- (7) Käesoleva vahendiga tuleks ette näha meetmed, mis aitaksid kaasa nende eesmärkide saavutamisele ja tugineksid varem määruse (Euratom) nr 237/2014²⁴ kohaselt

²³ Arvamuse number lisatakse hiljem

rahastatud meetmetele, seoses tuumaohutuse ja tuumaenergiaalaste kaitsemeetmetega kolmandates riikides, eeskätt ühinevates riikides, kandidaatriikides ja potentsiaalsetes kandidaatides.

- (8) Käesoleva määruse rakendamine peaks vajaduse korral põhinema konsultatsioonidel, mida peetakse liikmesriikide asjaomaste asutustega, ja dialoogil, mida peetakse partnerriikidega.
- (9) Kui see on võimalik ja asjakohane, tuleks ühenduse välistegevuse tulemuste jälgimiseks ja hindamiseks kasutada eelnevalt kindlaks määratud läbipaistvaid, riigipõhiseid ja mõõdetavaid näitajaid, mida on kohandatud asjaomase rahastamisvahendi eripäradele ja eesmärkidele ning mis eelistatult tuginevad partnerriigi tulemusraamistikule.
- (10) Liit ja ühendus peaksid otsima võimalusi olemasolevate vahendite kõige tõhusamaks kasutamiseks, et saavutada välistegevuses optimaalne mõju. See tuleks saavutada liidu välistegevuse rahastamisvahendite siduse ja täiendavusega, samuti liidu muude poliitikameetmete ja programmide suhtes koostoime tagamisega. Ühise eesmärgi saavutamiseks rakendatavate kombineeritud sekkumiste võimalikult suure mõju huvides peaks käesolev määrus võimaldama kombineerida rahastamist liidu muude programmidega, tingimusel et need ei kata samu kulusid.
- (11) Käesoleva määrusega kehtestatakse käesoleva rahastamisvahendi rahastamispakett, mis on iga-aastase eelarvemenetluse käigus Euroopa Parlamendi ja nõukogu jaoks lähtesumma Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel 2. detsembril 2013. aastal eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta sõlmitud institutsioonidevahelise kokkuleppe²⁵ punkti 18 tähenduses.
- (12) Käesoleva määruse rakendamise suhtes tuleks vastavalt vajadusele kohaldada eeskirju ja menetlusi, mis on sätestatud määruuses (EL) nr .../... (NDICI määrus), ning käesoleva määruse kohased rakendussätted peaksid vastama määruusega (EL) nr .../... (NDICI määrus) ette nähtud sätetele.
- (13) Käesoleva määruse suhtes tuleks kohaldada horisontaalseid finantseeskirju, mille Euroopa Parlament ja nõukogu on vastu võtnud Euratomi asutamislepingu artikli 106a ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 322 kohaselt. Need eeskirjad on sätestatud finantsmääruuses ja nendega määratakse kindlaks eelkõige kord, mille kohaselt eelarvet koostatakse ja täidetakse toetuste, hangete, auhindade, kaudse eelarve täitmise, finantsabi, eelarvetoetuste, usaldusfondide, rahastamisvahendite ja eelarveliste tagatiste kaudu, ning nähakse ette finantshalduses osalejate vastutuse kontroll. Euratomi asutamislepingu artikli 106a ja ELi toimimise lepingu artikli 322 põhjal vastu võetud eeskirjad käsitlevad ka liidu eelarve kaitset juhul, kui liikmesriikides ja kolmandates riikides esineb üldisi puudusi õigusriigi toimimises, sest õigusriigi põhimõtte austamine on usaldusväärse finantsjuhtimise ja tulemusliku ELi-poolse rahastamise alus.
- (14) Käesoleva määrusega ette nähtud rahastamisliikide ja rakendusmeetodite valikul tuleks lähtuda nende võimest saavutada meetmete erieesmäärke ja tulemusi, võttes eelkõige arvesse kontrollidega seotud kulusid, halduskoormust ja eeldatavat nõuete täitmata jätmisega seotud riski. Muu hulgas tuleks kaaluda kindlasummalisi makseid,

²⁴ Nõukogu 13. detsembri 2013. aasta määrus (Euratom) nr 237/2014, millega luuakse tuumaohutusosalase koostöö rahastamisvahend (ELT L 77, 15.3.2014, lk 109).

²⁵ ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.

kindlamääralisi makseid ja ühikuhindu, samuti kuludega sidumata rahalisi vahendeid, millele on osutatud finantsmääruse artikli 125 lõikes 1.

- (15) Iga-aastased või mitmeaastased tegevuskavad või meetmed peaksid olema tegevusprogrammid finantsmääruse tähenduses. Iga-aastaste või mitmeaastaste tegevuskavadega on mitmesugused meetmed koondatud ühte dokumenti.
- (16) Vastavalt finantsmäärusele, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL, Euratom) nr 883/2013²⁶, nõukogu määrusele (EÜ, Euratom) nr 2988/95²⁷, nõukogu määrusele (Euratom, EÜ) nr 2185/96²⁸ ja nõukogu määrusele (EL) 2017/1939²⁹ tuleb liidu finantshuve kaitsta tulemuslike ja proportsionaalsete meetmetega, mis hõlmavad õigusnormide rikkumise ja pettuste ärahoidmist, avastamist, korrigeerimist ja uurimist, kaotatud, alusetult väljamakstud või ebaõigesti kasutatud summade tagasinõudmist ja vajaduse korral halduskaristuste kehtestamist. Eelkõige võib Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) korraldada haldusjuurdlust, sealhulgas kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 883/2013 ning nõukogu määruse (Euratom, EÜ) nr 2185/96 sätetele ja neis määrustes sätestatud korras, et teha kindlaks, kas on esinenud pettust, korruptsiooni või muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust. Vastavalt määrusele (EL) 2017/1939 võib Euroopa Prokuratuur uurida pettusi ja muid õiguserikkumisi, mis mõjutavad liidu finantshuve, ja esitada nende kohta süüdistusi, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2017/1371³⁰. Finantsmääruse kohaselt peab iga isik või üksus, kes saab liidu rahalisi vahendeid, tegema liidu finantshuvide kaitsel täielikult koostööd ja andma komisjonile, OLAFile ja Euroopa Kontrollikoja vajalikud õigused ja juurdepääsu ning tagama, et kolmandad isikud, kes on kaasatud liidu vahendite haldamisse, annaksid samaväärsed õigused. Seetõttu peaksid kolmandate riikide ja territooriumidega ja rahvusvaheliste organisatsioonidega sõlmitud kokkulepped, samuti kõik käesoleva määruse rakendamise tulemusel sõlmitavad lepingud või kokkulepped sisaldama sätteid, millega antakse komisjonile, kontrollikoja ja OLAFile sõnaselge õigus oma pädevusest lähtudes korraldada selliseid auditeid, kohapealseid kontrolle ja inspeksioone ning tagatakse, et ELi-poolse rahastamise rakendamisega seotud kolmandad isikud annavad samaväärsed õigused.
- (17) Selleks et tagada käesoleva määruse asjaomaste sätete ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011³¹.

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusti ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

²⁷ Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

²⁸ Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2).

²⁹ ELT L 283, 31.10.2017, C, , lk 1. .

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29).

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli

- (18) Viiteid nõukogu otsuse 2010/427/EL³² artiklis 9 nimetatud liidu rahastamisvahenditele tuleks lugeda viideteks käesolevale määrusele ja käesolevas määruses osutatud määrustele. Komisjon peaks tagama, et käesolevat määrust rakendatakse kooskõlas kõnealuses otsuses Euroopa välisteenistusele omistatud rolliga.
- (19) Allpool ette nähtud tegevuses tuleks rangelt jälgida liidu piiravate meetmete puhul sätestatud tingimusi ja korda,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I JAOTIS ÜLDSÄTTED

Artikkel 1 **Reguleerimisese**

Käesoleva määrusega kehtestatakse programm „Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahend, mis Euratomi asutamislepingu alusel täiendab naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendit“.

Selles sätestatakse programmi eesmärgid, programmi eelarve ajavahemikuks 2021–2027, liidupoolse rahastamise vormid ja rahastamisvahendite andmise eeskirjad.

Artikkel 2 **Eesmärgid**

1. Käesoleva määruse eesmärk on täiendada neid tuumaenergiaalase koostöö meetmeid, mida rahastatakse [NDICI määruse] kohaselt, eeskätt selleks, et toetada kolmandates riikides tuumaohutuse kõrge taseme, kiirguskaitse ning tuumamaterjali suhtes tõhusate ja tulemuslike kaitsemeetmete rakendamise edendamist, toetudes ühenduse siseselt võetavatele meetmetele ja kooskõlas käesoleva määruse sätetega.
2. Kooskõlas lõikega 1, on käesoleva määruse eesmärgid eelkõige:
 - (a) tõhusa tuumaohutuskultuuri edendamine, kõrgeimate tuumaohutus- ja kiirguskaitsestandardite rakendamine ning tuumaohutuse jätkuv parandamine;
 - (b) kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete vastutustundlik ning ohutu käitlemine ning endiste tuumaobjektide ja -rajatiste dekomisjoneerimine ja saneerimine;
 - (c) tõhusate ja tulemuslike kaitsemeetmete süsteemide sisseseadmine.

Artikkel 3 **Ühtsus, kooskõla ja vastastikune täiendavus**

1. Käesoleva määruse rakendamisel tuleb tagada kooskõla, sünergiad ja vastastikune täiendavus määrusega (EL) nr XXX/XXX (NDICI), muude liidu välistegevuse

mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendusvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

³² Nõukogu 26. juuli 2010. aasta otsus 2010/427/EL, millega määratakse kindlaks Euroopa välisteenistuse korraldus ja toimimine (ELT L 201, 3.8.2010, lk 30).

programmide ning asjakohaste liidu poliitikameetmete ja programmidega, samuti poliitikavaldkondade arengusidusus.

2. Vajaduse korral võib käesoleva määruse alusel kehtestatud meetmete jaoks toetust saada muude liidu programmide kaudu, tingimusel et neist toetustest ei kaeta samu kulusid. Käesoleva määruse kaudu võib toetada ka muude liidu programmide alusel kehtestatud meetmeid, tingimusel et neist toetustest ei kaeta samu kulusid. Sellisel juhul tehakse kohaldatavate eeskirjade valik kõnealuseid meetmeid käsitlevas tööprogrammis.

Artikkel 4

Eelarve

Ajavahemikul 2021–2027 on käesoleva määruse rakendamise rahastamispakett 300 miljonit eurot jooksevhindades.

Artikkel 5

Poliitikaraamistik

Assotsieerimislepingud, partnerlus- ja koostöölepingud, mitmepoolsed kokkulepped ja muud kokkulepped, millega luuakse õiguslikult siduvad suhted partnerriikidega, samuti Euroopa Ülemkogu järeldused ja nõukogu järeldused, tippkohtumise deklaratsioonid või kõrgetasemelistel kohtumistel partnerriikidega vastu võetud järeldused, komisjoni teatised või komisjoni ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ühisteatised moodustavad käesoleva määruse rakendamise üldise poliitikaraamistiku.

II JAOTIS KÄESOLEVA MÄÄRUSE RAKENDAMINE

Artikkel 6

Mitmeaastased sihtprogrammid

1. Käesoleva määruse alusel toimuvat ühenduse koostööd viiakse ellu mitmeaastaste sihtprogrammide alusel.
2. Mitmeaastase sihtprogrammi eesmärk on luua ühenduse ning asjaomase kolmanda riigi või piirkonna koostööks sidus raamistik, mis on kooskõlas käesoleva määruse reguleerimisese ja reguleerimisalaga ning ühenduse eesmärkide, põhimõtete ja poliitikaga ning mis tugineb artiklis 5 osutatud poliitikaraamistikule.
3. Mitmeaastane sihtprogramm koostöö üldine alus ning selles sätestatakse ühenduse eesmärgid käesoleva määruse alusel koostöö tegemisel, võttes arvesse asjaomaste riikide vajadusi, ühenduse prioriteete, rahvusvahelist olukorda ja asjaomaste kolmandate riikide tegevust. Mitmeaastases sihtprogrammis märgitakse ka koostööga loodav lisaväärtus ning võimalused, kuidas vältida tegevuse kattumist teiste programmide ja algatustega, eelkõige selliste programmide ja algatustega, mida viivad läbi suuremad abiandjad ja sellised rahvusvahelised organisatsioonid, kes järgivad samasuguseid eesmärke.

4. Mitmeaastastes sihtprogrammides määratakse kindlaks rahastamiseks valitud prioriteetsed valdkonnad, eieesmärgid, oodatavad tulemused, tulemusnäitajad ja rahaeralduste suunav jaotus nii üldiselt kui ka eesmärkide kaupa.
5. Mitmeaastased sihtprogrammid koostatakse partnerriikide või -piirkondadega peetava dialoogi alusel.
6. Komisjon võtab mitmeaastased sihtprogrammid vastu kooskõlas artikli 13 lõikes 2 viidatud kontrollimenetlusega. Komisjon vaatab kõnealused mitmeaastased sihtprogrammid läbi ja vajadusel ajakohastab neid, järgides eelnimetatud menetlust.

Artikkel 7

Tegevuskavad ja meetmed

1. Komisjon võtab mitmeaastase sihtprogrammi alusel vastu iga-aastased või mitmeaastased tegevuskavad või üksikmeetmed. Komisjon võib vastu võtta ka erimeetmeid ja kõrvalmeetmeid.

Tegevuskavades ja üksikmeetmetes määratakse kindlaks iga meetmega taotletavad eesmärgid, oodatavad tulemused ja peamised tegevused, rakendusmeetodid, eelarve ja mis tahes seonduvad toetuskulud.

Vajaduse korral võidakse meede vastu võtta üksikmeetmena enne või pärast mitmeaastase sihtprogrammi vastuvõtmist.

Ettenägematute ja nõuetekohaselt põhjendatud vajaduste, asjaolude või kohustuste korral võib komisjon vastu võtta erimeetmeid.

2. Tegevuskavad ja meetmed võetakse vastu rakendusaktidega, mis võetakse vastu kooskõlas artikli 13 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
3. Lõikes 2 osutatud menetluse järgimine ei ole nõutav järgmistel juhtudel:
 - (a) tegevuskavad, üksikmeetmed ja kõrvalmeetmed, mille liidupoolne rahastamine ei ületa 10 miljonit eurot;
 - (b) erimeetmed, mille puhul liidupoolne rahastamine ei ületa 10 miljonit eurot;
 - (c) tehnilised muudatused, eeldusel et need ei mõjuta märkimisväärselt asjaomase tegevuskava või meetme eesmäärke, nt järgmist:
 - i) rakendusmeetodi muutmine;
 - ii) eraldiste ümberjaotamine tegevuskavas sisalduvate meetmete vahel;
 - iii) tegevuskavade ja meetmete eelarve suurendamine või vähendamine mitte rohkem kui 20 %, võrreldes esialgse eelarvega ning mis ei ületa 10 miljonit eurot;

Mitmeaastaste tegevuskavade ja meetmete puhul kohaldatakse lõike 3 punktides a ja b ning punkti c alapunktis iii osutatud künniseid kord aastas.

Käesoleva lõike alusel vastu võetud tegevuskavadest ja meetmetest ning tehnilistest muudatustest teavitatakse artiklis 12 osutatud asjakohast komiteed ühe kuu jooksul alates nende vastuvõtmisest.

4. Nõuetekohaselt põhjendatud kiireloomulistel juhtudel, kui on vajalik ühenduse kiire reageerimine, võtab komisjon vastu tegevuskavad või meetmed või muudab neid, kasutades selleks viivitamata kohaldatavaid rakendusakte, kooskõlas artikli 13 lõikes 3 osutatud menetlusega.

Eraldiste määr välistegevuse tagatise nende toimingute puhul, mida käesoleva määrusega toetatakse, on 9 %.

3. Eraldiste määrad vaadatakse läbi iga kolme aasta järel alates käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevast.

Artikkel 11

Rahastamiskõlblikud isikud ja üksused

1. Käesoleva määruse raames rahastatavate meetmete puhul võivad hanke-, toetuse ja auhinna andmise menetlustes osaleda rahvusvahelised organisatsioonid ja kõik järgmiste riikide ja territooriumide õigussubjektid, sealhulgas juriidilised isikud, kelle tegelik asukoht on seal:
 - (a) liikmesriigid, määruse (EL) (IPA III) abisaajad ning Euroopa Majanduspiirkonna lepingu pooled;
 - (b) määruse (EL) (NDICI) naabruspoliitika piirkonnas asuvad partnerriigid;
 - (c) Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni arenguabi komitee avaldatud ametliku arenguabi saajate nimekirjas olevad arengumaad ja territooriumid, mis ei kuulu G20 riikide hulka, ning nõukogu otsuses.../... (EL) kindlaks määratud ülemeremaad ja -territooriumid;
 - (d) ametliku arenguabi saajate nimekirjas olevad arengumaad, mis kuuluvad G20 riikide hulka, ning muud riigid ja territooriumid, kui asjaomane menetlus, milles ta osaleb, toimub käesoleva määruse alusel liidu rahastatava meetme kontekstis;
 - (e) riigid, mille puhul komisjon on kehtestanud vastastikuse juurdepääsu välisrahastamisele; juurdepääsu võib vähemalt ühe aasta pikkuseks piiratud ajaks anda juhul, kui riik tagab võrdsetel tingimustel abikõlblikkuse liidust pärit üksustele ja käesoleva määruse alusel rahastamiskõlblike riikide üksustele; komisjon teeb otsuse vastastikuse juurdepääsu ja selle kestuse kohta, olles eelnevalt pidanud nõu asjaomase abisaajariigi või asjaomaste abisaajariikidega;
 - (f) Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni liikmesriigid lepingute puhul, mida rakendatakse ametliku arenguabi saajate nimekirjas olevas vähim arenenud riigis või suure võlakoormaga vaeses riigis;
 - (g) muud kolmandad riigid, kus toimuvad konkreetsetes mitmeaastastes sihtprogrammides, tegevuskavades või meetmetes sätestatud tegevused.
2. Kõik käesoleva määruse alusel rahastatavad tarded ja materjalid võivad pärineda lõikes 1 loetletud riikidest vastavalt samas lõikes sätestatud tingimustele.
3. Käesolevas artiklis sätestatud eeskirju ei kohaldata ja need ei tekita kodakondsusega seotud piiranguid füüsiliste isikute suhtes, kes töötavad rahastamiskõlbliku töövõtja või, kui see on asjakohane, alltöövõtja juures või on sõlminud temaga muu seadusliku lepingu.
4. Ühiselt üksuse kaasrahastavate või kooskõlas finantsmääruse artikli 62 lõike 1 punkti c alapunktidega ii kuni viii üksustega eelarve otsese või kaudse täitmisega rakendatavate meetmete puhul kohaldatakse ka nende üksuste suhtes rahastamiskõlblikkuse eeskirju.

5. Kui rahastajad pakuvad rahastamist komisjoni loodud usaldusfondile või sihtotstarbelise välistulu kaudu, kohaldatakse rahastamiskõlblikkuse eeskirju, mis on sätestatud usaldusfondi asutamisaktis või sihtotstarbelise välistulu puhul rahastajaga sõlmitud lepingus.
6. Käesoleva määruse alusel ja mõne muu liidu programmi alusel rahastatavate meetmete puhul loetakse selliste programmide alla kuuluvad abikõlblikud üksused rahastamiskõlblikuks.
7. Käesolevas artiklis sätestatud rahastamiskõlblikkuse eeskirju võib piirata taotlejate kodakondsuse, geograafilise asukoha või liigi või tarnete ja materjalide päritolu põhjal, kui piirang on vajalik meetme spetsiifilise laadi ja eesmärgi tõttu ning see on vajalik meetme tulemuslikuks rakendamiseks.
8. Mitterahastamiskõlblikest riikidest pärit pakkujaid, taotlejaid ja kandidaate võib käsitada rahastamiskõlblikena juhul, kui esineb hädaolukord või teenused ei ole asjaomaste riikide või territooriumide turul kättesaadavad, või muudel põhjendatud juhtudel, kui rahastamiskõlblikkuse eeskirjade kohaldamine muudaks meetme elluviimise võimatuks või ülemäära raskeks.
9. Kui finantsmäärus näeb ette lepingu sõlmimise ühe pakkumuse alusel, tuleks kohalike võimete, turgude ja ostude edendamiseks eelistada kohalikke ja piirkondlikke töövõtjaid. Muudel juhtudel edendatakse kohalike ja piirkondlike töövõtjate osalemist kooskõlas nimetatud määruse asjaomaste sätetega.

Artikkel 12

Järelevalve, aruandlus ja hindamine

1. Järelevalve, aruandlus ja hindamine toimuvad vastavalt artikli 31 lõigetele 2, 4, 5 ja 6 ning määruse (EL) nr XXX/XXX (NDICI) artiklitele 32 ja 36.
2. Käesoleva määruse eesmärgi saavutamist mõõdetakse järgmistele näitajatele tuginedes:
 - (a) koostatud, kehtestatud ja/või muudetud õigusaktide ja halduse üldaktide arv ning
 - (b) projekteerimis-, kontseptsiooni- või teostatavusuuringute arv rangeimatele tuumaohutusnõuetele vastavate käitiste rajamiseks.

III JAOTIS LÕPPSÄTTED

Artikkel 13

Komitee

1. Komisjoni abistab tuumaohutuse komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 8 koostoimes selle artikliga 5.

Artikkel 14

Teavitamine, teabevahetus, avalikustamine ja erand nähtavusnõuetest

Artiklis 3 osutatud eesmärgiga seotud teavitamine, teabevahetus ja avalikustamine toimuvad ning erandit nähtavusnõuetest kohaldatakse kooskõlas määruse (EL) nr XXX/XXX (NDICI) artiklitega 36 ja 37.

Artikkel 15

Euroopa välisteenistuse klausel

Käesolevat määrust kohaldatakse kooskõlas otsusega 2010/427/EL.

Artikkel 16

Üleminekusätted

1. Käesoleva määruse rahastamispaketist võib katta ka tehnilise ja haldusabi kulud, mis on vajalikud selleks, et tagada üleminek käesoleva määruse ja enne selle jõustumist vastu võetud meetmete, eeskätt nõukogu määruse (Euratom) nr 237/2014 alusel võetud meetmete vahel.
2. Käesoleva määruse rahastamispaketist võib katta kulusid, mis on seotud käesoleva määruse mis tahes järglaste ettevalmistamisega.
3. Vajaduse korral võib kanda eelarvesse assigneeringuid ka pärast 2027. aastat, et katta artikliga 6 ette nähtud kulusid, selleks et oleks võimalik hallata meetmeid, mis ei ole 31. detsembriks 2027 veel lõpule viidud.

Artikkel 17

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2021.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

- 1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus
- 1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad (programmi teemavaldkond)
- 1.3. Ettepaneku/algatuse liik
- 1.4. Ettepaneku/algatuse põhjendus
- 1.5. Meetme kestus ja finantsmõju
- 1.6. Ettenähtud eelarve täitmise viisid

2. HALDUSMEETMED

- 2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad
- 2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem
- 2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

- 3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub
- 3.2. Hinnanguline mõju kuludele
 - 3.2.1. *Üldine hinnanguline mõju kuludele*
 - 3.2.2. *Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele*
 - 3.2.3. *Kolmandate isikute rahaline osalus*
- 3.3. Hinnanguline mõju tuludele

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahend, mis Euratomi asutamislepingu alusel täiendab naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendit.

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad (*programmi teemavaldkond*)

Välistegevus

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb:

uut meedet

uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest³⁴

olemasoleva meetme pikendamist

ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.4. Ettepaneku/algatuse põhjendus

1.4.1. Lühivi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Käesoleva määruse eesmärk on täiendada neid tuumaenergiaalase koostöö meetmeid, mida rahastatakse [NDICI määruse] kohaselt, eeskätt selleks, et toetada kolmandates riikides tuumaohutuse kõrge taseme, kiirguskaitse ning tuumamaterjali suhtes tõhusate ja tulemuslike kaitsemeetmete rakendamise edendamist, toetudes ühenduse siseselt võetavatele meetmetele ja kooskõlas käesoleva määruse sätetega.

1.4.2. ELi meetme lisaväärtus (*see võib tuleneda erinevatest teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus*). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

ELil ja ühendusel on tulenevalt Euroopa enda ajaloost selles vallas märkimisväärne oskusteave, mis tugineb ühenduse enda kaitsemeetmetele liidus ja edukatele poliitikameetmetele. Ühendusel on rahvusvaheliselt tunnustatud maine tuumaohutuse, sealhulgas tuumamaterjalide kaitsemeetmete vallas, eeskätt tänu oma rollile kaitsemeetmete rakendamisel ELis ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri toetamisel.

EL ja ühendus saavad anda lisaväärtust, mis põhineb nende õigusaktide alusel suunatavate vahendite mahul, suhteliselt paindlikel eelarve täitmise viisidel ja mitmeaastase finantsraamistiku perioodil eraldatavate vahendite prognoositavusel.

1.4.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Komisjoni poolt vastu võetud vahearuanandes³⁵ kümne välistegevuse rahastamisvahendi³⁶ kohta, makromajandusliku finantsabi järeelhindamise aruannetes

³⁴ Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

ja Euroopa Investeerimispannga välislaenude andmise volituse vahehindamisel³⁷ tõdeti, et välistegevuse rahastamisvahendid on üldiselt eesmärgipärased ja et eesmärkide saavutamiseks seoses võib täheldada positiivseid suundumusi. Aruannetest nähtub, et välistegevuse rahastamisvahendite jaoks on vaja rohkem vahendeid, kuna need on jõudnud oma rahalise piirini.

Vastavates õigusaktides on määratletud poliitika rakendamise ulatus, eesmärgid ja menetlused. Vahearuandest ilmneb, et tänu oma toetavale laadile hõlmavad õigusaktid enamikku ELi välistegevuse vajadustest ja eesmärkidest. Kasulik oleks paremini kajastada mitut uut nähtust, nagu uus poliitikaraamistik, sealhulgas kestliku arengu tegevuskava 2030 üldine hõlmavus, rände- ja pagulaskriis ning sisepoliitika välismõõde.

Vahearuandest osutati tulemuste saavutamise osas positiivsetele suundumustele. Teisalt märgiti, et saavutus on raske mõõta. Teave rahastamisvahendite käsitlevates õigusaktides viidatud järelevalvesüsteemide kohta oli sageli piiratud. Puudusid andmed (sh lähteandmed), mis võimaldaksid hinnata, kas rahastamisvahendid on mõningate oma eesmärkide (eriti kõrgetasemeliste eesmärkide) saavutamise seisukohast toimivad; lisaks jõuti arusaamisele, et eesmärkide saavutamist mõjutavad paljud välised tegurid (nt partnerriikide poliitika ja teised rahastajad).

Kuigi üldist organisatsioonilist toimimist peeti tõhusaks, olid mõned osalejad seisukohal, et mõningate rahastamisvahendite rakendamine on halduslikult koormav. Kohati leiti, et komisjon keskendub rohkem protsessile kui poliitikaeesmärkidele ja tulemustele.

1.4.4. Kooskõla ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega

Käesoleva määruse rakendamisel tagatakse kooskõla muude välistegevuse valdkondadega ja teiste asjakohaste ELi poliitikavaldkondadega ning peetakse silmas poliitikavaldkondade arengusidusust³⁸. Kestliku arengu tegevuskava 2030 kohaselt tähendab see seda, et kõigil tasanditel – s.t riiklikul, ELi, muude riikide ja ülemaailmsel tasandil – tuleb arvesse võtta iga poliitika mõju kestlikule arengule.

Lisaks tuleks püüda saavutada sünergia teiste ELi programmide alusel võetavate meetmetega, et maksimeerida kombineeritud sekkumiste mõju.

Käesoleva ettepaneku alusel rahastatavad meetmed peaksid olema sidusad meetmetega, mida rakendatakse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi, III ühinemiseelse rahastamisvahendi, ülemeremaade ja -territooriumide otsuse, ühise välis- ja julgeolekupoliitika ning hiljuti välja pakutud ja

³⁵ Vahearuanne (COM(2017) 720 final) põhineb kümnel komisjoni talituste töödokumendil, millest igaüks käsitleb ühte rahastamisvahendit (vt loetelu allpool); töödokumendid omakorda põhinevad kümnel sõltumatul hindamisel. Vahearuanne, komisjoni talituste töödokumendid ja sõltumatud hindamised on kättesaadavad aadressil https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en

³⁶ Need 10 rahastamisvahendit on arengukoostöö rahastamisvahend, Euroopa Arengufond, Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend, ühinemiseelse abi rahastamisvahend (IPA II), stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahend, demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahend, partnerluse rahastamisvahend, tuumaohutusalase koostöö rahastamisvahend, Gröönimaa otsus ja ühine rakendusmäärus.

³⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52016DC0584>

³⁸ https://ec.europa.eu/europeaid/policies/policy-coherence-development_en

väljaspool ELi eelarvet rahastatava Euroopa rahutagamisrahastu³⁹ raames, ning selliseid meetmeid täiendama.

³⁹ C(2018) 3800 final, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanek nõukogule: Nõukogu otsus, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu.

1.5. Meetme kestus ja finantsmõju

Piiratud kestusega

- hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA
- finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA

piiramatu kestusega

- Rakendamine käivitub alates 2021. aastast.

1.6. Ettenähtud eelarve täitmise viisid⁴⁰

Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt

- oma talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;
- rakendusametite kaudu

Eelarve jagatud täitmine koostöös liikmesriikidega

Eelarve kaudne täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (täpsustage);
- Euroopa Investeeringupangale (EIP) ja Euroopa Investeeringufondile (EIF);
- finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- avalik-õiguslikele asutustele;
- avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, kuivõrd nad esitavad piisavad finantstagatised;
- liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kes esitavad piisavad finantstagatised;
- isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ÜVJP erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.
- *Mitme eelarve täitmise viisi valimise korral esitage üksikasjad rubriigis „Märkused”.*

Märkused

Välistegevuse kulutuste tegemine eeldab suutlikkust kasutada kõiki kavandatud eelarve täitmise viise, mis on asjakohased ja mille kohta tehakse otsus rakendamise ajal.

⁴⁰

Eelarve täitmise viise selgitatakse koos viidetega finantsmäärusele veebisaidil BudgWeb: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

Täpsustage tingimused ja sagedus.

Komisjoni järelevalve- ja hindamissüsteemid on üha enam tulemustele orienteeritud. Süsteemides on kaasatud nii oma töötajad, rakenduspartnerid kui ka väliseksperdid.

ELi delegatsioonides ja peakorteris teostavad vastutavad juhid projektide ja programmide rakendamise üle pidevalt järelevalvet, kasutades rakenduspartnerite poolt korrapärase aruandluse raames esitatud teavet ja võimaluse korral külastuste kaudu. Sisejärelevalve annab väärtuslikku teavet edusammude kohta, aidates juhtidel teha kindlaks tegelikke ja võimalikke kitsaskohti ning võtta parandusmeetmeid.

Lisaks sõlmitakse lepingud sõltumatute väliseksperptidega, et hinnata ELi välistegevuse tulemuslikkust kolme eri süsteemi kaudu. Need hindamised lisavad vastutust ja tõhustavad toimuvaid meetmeid, samuti aitavad need õppida varasematest kogemustest, et tulevane poliitika ja meetmed oleksid teadlikumad. Üldjuhul kasutatakse sellistes süsteemides OECD arenguabi komitee rahvusvaheliselt tunnustatud hindamiskriteeriume, mis hõlmavad (potentsiaalset) mõju. Näiteks arengukoostöö puhul annab peakorteri hallatav tulemuspõhise järelevalve süsteem projektide tasandil ülevaate sekkumismeetmete valimi kvaliteedi kohta. Kasutades väga struktureeritud ja standarditud metoodikat ning lähtudes OECD arenguabi komitee hindamiskriteeriumidest, hindavad sõltumatud tulemuspõhise järelevalve eksperdid projektide tulemuslikkust ning annavad soovitusi edaspidise rakendamise parandamiseks.

Projekti tasandi hindamised, mida haldab projekti juhtiv ELi delegatsioon, hõlmavad üksikasjalikumad ja põhjalikumad analüüsi, mis aitab projekti juhtidel käimasolevaid sekkumismeetmeid tõhustada ja tulevikus rakendatavaid meetmeid ette valmistada. Analüüsi tegemiseks ning kõigilt sidusrühmadelt, eelkõige lõplikelt abisaajatelt, tagasiside ja tõendusmaterjali kogumiseks palgatakse temaatiliste ja geograafiliste erialateadmistega sõltumatud väliseksperdid. Ühtlasi hindab komisjon oma poliitikat strateegilisest vaatepunktist, alates programmide koostamisest ja strateegiast kuni sekkumismeetmete rakendamiseni konkreetse sektoris (nagu tervishoid või haridus), riigis, piirkonnas või konkreetse rahastamisvahendi raames. Need hindamised annavad olulise sisendi poliitika kujundamiseks ning õigusaktide ja projektide väljatöötamiseks. Kõik hindamised avaldatakse komisjoni veebisaidil ning tulemuste kokkuvõtte lisatakse nõukogule ja Euroopa Parlamendile esitatavasse iga-aastasesse aruandesse.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus.*

Eelarve täitmise viisid

Eelarve täitmise viiside osas olulisi muudatusi ette ei nähta; komisjoni talituste ja rakendajate poolt eelmiste programmide raames saadud kogemused aitavad tulevikus saavutada paremaid tulemusi. Partnerriigid on alles kehtiva õigusraamistikuga kohanemas ja tuumaohutusosalase koostöö rahastamisvahendi programmide rakendamine on veel varajases staadiumis, seetõttu tuleks tagada rahastamise võimalikult suur järjepidevus.

Käesoleva määruse eesmärkide parema saavutamise huvides rakendatakse määruse alusel rahastatavaid meetmeid eelarve otsese täitmise korras komisjoni poolt peakorterist ja/või liidu delegatsioonide kaudu ning eelarve kaudse täitmise korras uue finantsmääruse artikli 62 lõike 1 punktis c loetletud üksuste poolt.

Eelarve kaudse täitmise korral peavad nimetatud üksused uue finantsmääruse artikli 154 kohaselt tagama ELi finantshuvide kaitse taseme, mis on samaväärne eelarve otsese täitmise korral tagatud tasemega. Eelnevalt viiakse läbi üksuste süsteemide ja menetluste sambapõhine hindamine, järgides proportsionaalsuse põhimõtet ning võttes nõuetekohaselt arvesse meetme olemust ja sellega seotud finantsriske. Kui eelarve täitmise viis seda nõuab või kui iga-aastastes tegevusaruannetes on esitatud reservatsioonid, siis koostatakse ja viiakse ellu konkreetseid riskimaandamismeetmeid sisaldavad tegevuskavad. Lisaks sellele võivad rakendamisega kaasned komisjoni kehtestatud asjakohased järelevalvemeetmed.

Õigusaktiga nähakse ette, et eelarve kaudse täitmise võib usaldada ka partnerriikidele või nende määratud asutustele. Eelarve kaudne täitmine partnerriigi poolt võib põhineda mitmesugusel delegeerimisel: osaline delegeerimine, mille puhul komisjon kontrollib eelnevalt partnerriigi otsuseid ning teeb partnerriigi nimel makseid, kusjuures vastavalt uue finantsmääruse artikli 154 lõike 6 punktile b ei eelda see sambapõhist eelhindamist; või täielik delegeerimine, mille puhul pärast sambapõhist eelhindamist võib partnerriik meetet rakendada, kasutades oma hinnatud süsteeme ja menetlusi, kusjuures komisjon ei kontrolli eelnevalt meetme rakendamist partnerriigi poolt.

Sisekontrolli ülesehitus

Sisekontrolli- ja haldusprotsessi eesmärk on tagada piisav kindlus, et saavutatakse tegevuse tulemuslikkuse ja tõhususe, finantsaruandluse usaldusväärsuse ning asjakohasele õigus- ja menetlusraamistikule vastavusega seoses seatud eesmärgid.

Tulemuslikkus ja tõhusus

Lisaks kõigile komisjoniülese strateegilise planeerimise ja programmitöö eeskirjadele, siseauditikeskkonnale ja komisjoni sisekontrolliraamistiku muudele nõuetele kasutavad rakendustalitused tegevuse tulemuslikkuse ja tõhususe tagamiseks (ning välisabi andmise keskkonnast tuleneva kõrge riskitaseme leevendamiseks) ka edaspidi sihtotstarbelist abi haldamise raamistikku, mida kohaldatakse kõigi rahastamisvahendite puhul ja mis hõlmab järgmist:

- suurema osa välisabi haldamise üleandmine liidu kohapealsetele delegatsioonidele;
- selge ja ametlik finantsaruandluse kord (volitatud eelarvevahendite käsutaja (peadirektor) annab peakorteris volituse edasivolitatud eelarvevahendite käsutajale (direktor), kes volitab omakorda delegatsiooni juhti);
- liidu delegatsioonide korrapärase aruandlus peakorterile (välisabi haldamise aruanded), sealhulgas delegatsiooni juhi iga-aastane kinnitav avaldus;
- põhjaliku koolitusprogrammi pakkumine nii peakorterile kui ka delegatsioonide töötajatele;
- peakorteride/delegatsioonide märkimisväärne tugi ja juhised (sealhulgas interneti kaudu);

(tegevus ja haldus) kogusummast, mis on hinnanguliselt keskmiselt 12,78 miljardit eurot aastas. Kontrollikulude arvutuses on silmas peetud ainult komisjoni, mitte liikmesriikide ega volitatud üksuste kulusid. Volitatud üksused võivad rahaliste vahendite haldamiseks kinni pidada kuni 7 % ja seda summat võidakse osaliselt kasutada kontrollimise eesmärgil.

Kõnealustesse juhtimiskuludesse on arvestatud kõik peakorteri ja delegatsioonide töötajad, infrastruktuur, reisikulud, kooolitus, järelevalve, hindamine ja auditilepingud (sealhulgas abisaajate algatusel sõlmitud lepingud).

Juhtimiskulude ja tegevuskulude suhet võidakse aja jooksul vähendada uue vahendiga seoses ette nähtud täiustatud ja lihtsustatud korra alusel, tuginedes uue finantsmäärusega kehtestatavatele muudatustele. Kõnealustest juhtimiskuludest saadav peamine kasu väljendub poliitikaeesmärkide täitmisel, tõhusas ja tulemuslikus ressursside kasutamises ning kulutasuvuse saavutamiseks välja töötatud usaldusväärsete ennetusmeetmete ja muude selliste kontrollide rakendamises, millega tagatakse rahaliste vahendite seaduslik ja korrektne kasutamine.

Kuigi kuludega seotud juhtimistegevuse ja vastavuskontrolli laadi parandamist ja sihipärasemaks muutmist jätkatakse, on kõnealused kulud üldiselt vajalikud õigusaktide eesmärkide tulemuslikuks ja tõhusaks saavutamiseks, nii et eeskirjadest kõrvalekaldumise oht püsiks minimaalne (jääkviga alla 2 %). Need kulud on oluliselt väiksemad, kui sisekontrollide kõrvaldamise või vähendamise seotud ohud sellises kõrge riskiga valdkonnas.

Kohaldatavatele eeskirjadele mittevastavuse ohu eeldatav tase

Õigusakti rakendamisega seoses on võetud eesmärk mitte ületada mittevastavuse (vea määra) senist taset, mil jääkvea kogutase on olnud alla 2 % (mitme aasta arvestuses pärast kõigi kavas olevate kontrollide ja paranduste tegemist suletud lepingute korral). See tähendab üldjuhul, et Euroopa Kontrollikoja aastase kinnitava avalduse jaoks kontrollitud asjaomase aasta tehingute juhuslikus valimis jääb hinnanguline viga vahemikku 2–5 %. Komisjoni hinnangul on see väikseim mittevastavuse oht, mida on võimalik kõnealuses kõrge riskiga keskkonnas saavutada, võttes arvesse halduskoormust ning vastavuse kontrolliks vajalikku kulutasuvust. Puuduste tuvastamisel rakendatakse sihipäraseid parandusmeetmeid, et tagada veamäärade minimaalsus.

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

Täpsustage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Kõrge riskiga keskkonda arvestades peavad süsteemid välistama tehingute võimalike vastavusvigade (eeskirjade eiramise juhtumid) sagedase esinemise ning sisaldama arvukalt kontrole vigade ennetamiseks, avastamiseks ja parandamiseks makseprotsessi võimalikult varases etapis. Praktikas tähendab see, et vastavuse kontrollimisel tuginetakse eelkõige mahukatele eelkontrollidele, mis kavandatakse mitmeks aastaks, mille viivad läbi nii välisaudiitorid kui ka komisjoni töötajad kohapeal enne projektidega seotud lõplike maksete tegemist ning mis on finantsmääruse alusel nõutavatest rahalistest kaitsemeetmetest märgatavalt ulatuslikumad (endiselt tehakse ka mõningaid järelauditeid). Vastavuskontrolli raamistik koosneb muu hulgas järgmistest olulistest osadest.

Ennetavad meetmed:

- pettusega seotud küsimusi hõlmav kohustuslik põhikoolitus abi haldamisega seotud töötajatele ja audiitoritele;
- juhiste andmine (sh interneti teel), sealhulgas olemasolev menetluste käsiraamat, nt rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraadi käsiraamat, ja finantsjuhtimise abimaterjalid (rakendamises osalevatele partneritele);
- eelhindamine, et tagada liidu vahendite haldamisel pettuse ärahoidmiseks ja avastamiseks vajalike asjakohaste pettusevastaste meetmete kasutamine ühise ja detsentraliseeritud juhtimise alusel asjaomaseid vahendeid haldavates asutustes;
- partnerriigi pettusevastaste meetmete eelnev sõeluuring osana eelarvetoetuse saamiseks vajaliku avaliku sektori vahendite haldamise kõlblikkuse kriteeriumi hinnangust (s.t aktiivne pühendumine pettuste ja korrupsiooni vastasele võitlusele, piisavad kontrolliasutused, kohtusüsteemi piisav suutlikkus ning tõhusad reageerimis- ja karistusmehhanismid).

Vigade avastamise ja parandamise meetmed:

- komisjoni töötajate tehtavad tehingute eelkontrollid;
- auditid ja -kontrollid (nii kohustuslikud kui ka riskipõhised), sealhulgas Euroopa Kontrollikoja auditid ja kontrollid;
- järelkontrollid (riskipõhised) ja sissenõuded;
- ELi rahastamise peatamine raske pettusjuhtumi, sealhulgas laiaulatusliku korrupsiooni korral, kuni ametiasutused on võtnud asjakohaseid meetmeid sellise pettuse tagajärgede korrigeerimiseks ning selle vältimiseks tulevikus;
- varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteem;
- lepingu peatamine/lõpetamine;
- menetlusest kõrvalejätmise menetlus.

Asjaomaste talituste pettusevastased strateegiad, mis vaadatakse korrapäraselt läbi ja mida vajaduse korral kohandatakse, kui on avaldatud komisjoni pettusevastase võitluse strateegia uus sõnastus, et tagada muu hulgas järgmist:

- kolmandates riikides ELi vahendite kasutamiseks ette nähtud süsteemid võimaldavad hankida asjakohaseid andmeid, mida saab kasutada pettuste riskijuhtimises (näiteks topeltrahastamine);
- vajaduse korral võidakse luua välisabivaldkonnaga seotud pettusejuhtumite analüüsimisele pühendatud võrgustikud ja sobivad IT-vahendid.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik ja uued kulude eelarveread

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Assigneeringuliik	Rahaline osalus			
	Rubriik VI. Naabrus ja maailm	Liigendatud/liigendamata ⁴¹	EFTA riigid ⁴²	Kandidaatriigid ⁴³	Kolmandad riigid	Finantsmääruse artikli [21 lõike 2 punkti b] tähenduses
VI	15 01 05 Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahendi toetuskulud	Liigendamata	EI	EI	EI	EI
VI	15 06 Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahend, mis Euratomi asutamislepingu alusel täiendab naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendit.	Liigendatud	EI	EI	EI	EI

⁴¹ Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

⁴² EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

⁴³ Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaadid.

3.2. Hinnanguline mõju kuludele

3.2.1. Üldine hinnanguline mõju kuludele

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	<VI>	Rubriik VI. Naabus ja maailm
--	-------------------	------------------------------

			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pärast 2027. a astat</i>	KOKKU
Tegevusassigneeringud (punktis 3.1 loetletud eelarveridade kaupa)	Kulukohustused	(1)	36,061	36,990	38,308	40,105	42,412	45,438	49,094		288,408
	Maksed	(2)	4,861	11,460	17,728	24,025	29,872	34,158	37,874	128,430	288,408
Programmi vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud ⁴⁴	Kulukohustused = maksed	(3)	1,559	1,590	1,622	1,655	1,688	1,722	1,756		11,592
Programmi vahendite assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	=1+3	37,620	38,580	39,930	41,760	44,100	47,160	50,850		300,000
	Maksed	=2+3	6,420	13,050	19,350	25,680	31,560	35,880	39,630	128,430	300,000

⁴⁴ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), otsene teadustegevus, kaudne teadustegevus.

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	VII	„Halduskulud“
---	-----	---------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pärast 2027. aastat</i>	KOKKU
Inimressursid	1,001	1,001	1,001	1,001	1,001	1,001	1,001		7,007
Muud halduskulud	0,086	0,086	0,086	0,086	0,086	0,086	0,086		0,603
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	1,087	1,087	1,087	1,087	1,087	1,087	1,087		7,610

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pärast 2027. aastat</i>	KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE assigneeringud KOKKU									
Kulukohustused	38,707	39,667	41,017	42,847	45,187	48,247	51,937		307,610
Maksed	7,507	14,137	20,437	26,767	32,647	36,967	40,717	128,430	307,610

3.2.2. Üldine hinnanguline mõju haldusassigneeringutele

- Ettepanek/algatus ei hõlma haldusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Aasta	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	KOKKU
-------	------	------	------	------	------	------	------	-------

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7								
Inimressursid	1,001	1,001	1,001	1,001	1,001	1,001	1,001	7,007
Muud halduskulud	0,086	0,086	0,086	0,086	0,086	0,086	0,086	0,603
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7 kokku	1,087	1,087	1,087	1,087	1,087	1,087	1,087	7,610

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 ⁴⁵ välja jäävad kulud								
Inimressursid	1,232	1,232	1,232	1,232	1,232	1,232	1,232	8,623
Muud halduskulud	0,327	0,359	0,390	0,423	0,456	0,490	0,524	2,969
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	1,559	1,590	1,622	1,655	1,688	1,722	1,756	11,592

KOKKU	2,646	2,678	2,709	2,742	2,775	2,809	2,843	19,203
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse juba meedet haldava peadirektoraadi assigneeringutega ja/või assigneeringute ümberpaigutamise teel peadirektoraadi sees. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

3.2.2.1. Hinnanguline personalivajadus⁴⁶

- Ettepanek/algatus ei hõlma personali kasutamist.
- Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

⁴⁵ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), otsene teadustegevus, kaudne teadustegevus.

⁴⁶ ELi delegatsioonides ressursside kasutamine otsustatakse vastavalt komisjoni ja Euroopa Liidu välisteenistuse vahel 20. detsembril 2010 sõlmitud teenustaseme kokkulepe sätetele.

Hinnanguline täistööajale taandatud töötajate arv

Aasta	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)							
Komisjoni peakorteris ja esindustes	7	7	7	7	7	7	7
Delegatsioonides							
Teadustegevus							
• Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)⁴⁷							
Rubriik 7							
Rahastatakse mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7	- peakorteris						
	- delegatsioonides						
Rahastatakse programmi vahenditest ⁴⁸	- peakorteris	16	16	16	16	16	16
	- delegatsioonides						
Teadustegevus							
Muu (täpsustage)							
KOKKU	23	23	23	23	23	23	23

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate ümberpaigutamise teel peadirektoraadi sees. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	Ülesanded jäävad praegusega võrreldes samaks (poliitika, programmitöö, finantsküsimused ja lepingud, muud horisontaalsed ülesanded)
Koosseisuvälised töötajad	Ülesanded jäävad praegusega võrreldes samaks (poliitika, programmitöö, finantsküsimused ja lepingud, muud horisontaalsed ülesanded)

⁴⁷ Lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud, noored spetsialistid delegatsioonides.

⁴⁸ Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiiri arvestades (endised BA read).

3.2.3. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- hõlmab kaasrahastamist, mille hinnanguline summa on järgmine:

Assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Aasta	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	KOKKU
Täpsustage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele
- Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
 - omavahenditele
 - muudele tuludele

palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida:	Ettepaneku/algatuse mõju ⁴⁹						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Artikkel							

⁴⁹ Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral peab märgitud olema netosumma, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.